

Stichting Cambium College voor Openbaar Voortgezet Onderwijs

Toetsbeleidsplan Buys Ballot

Samenhang	Leerlingenstatuut
Bijlage(n)	Toetsprotocol
Auteur/ ingebracht door	Conrector havo/vwo
Vaststelling CvB / goedkeuring DO	25-9-2023
PDCA Cyclus	2-jaarlijks – ongewijzigd in 2025
Ter Instemming naar MR	✓ Ja
Artikel 10, lid b	7-12-2023
Ter goedkeuring of informatie naar RvT	✓ Nee
Plaatsen op P/beleid	✓ Ja
Plaatsen op webportaal	✓ Ja

Inhoudsopgave

Waarom toetsen wij?	pag. 2
Wat toetsen wij?	pag. 3
Hoe toetsen wij?	pag. 3
Hoe borgen wij onze kwaliteit?	pag. 6
Bijlage: Toetsprotocol	pag. 8

Waarom toetsen wij?

Toetsen is een belangrijk instrument om de ontwikkeling van een leerling in kaart te brengen. Een goed doordacht toetsbeleid kan helpen bij het optimaal benutten van toetsen als onderdeel van het leerproces van de leerling. Belangrijk is dat de inhoud van de toets aansluit op de leerdoelen voor de leerling. Op deze manier weet de docent of de leerling goed onderweg is naar zijn of haar doel. Tijdige en inhoudelijke feedback op de toets helpt de leerling om zelf inzicht te krijgen in zijn of haar ontwikkeling. Een goed toetsbeleid draagt bij aan de ontwikkeling van de leerling. Voor een goed toetsbeleid is een visie op toetsing vanuit de onderwijsvisie van de school erg belangrijk.

Visie op onderwijs

Onze visie op onderwijs is dat wij de leerlingen in de meest vormende periode van hun leven volop de mogelijkheden bieden om, in de vorm van goed en eigentijds onderwijs, hun kennis, persoonlijkheid en talenten te ontwikkelen en te ontdekken, om nu en in de toekomst een betekenisvolle bijdrage te leveren aan de maatschappij. We geloven erin dat dit alleen mogelijk is in een veilige en geborgen omgeving. Samen met leerlingen en ouders maken wij deze uitdagende reis die afgesloten wordt met een passend diploma.

Visie op toetsing

Onze visie op toetsing is dat wij via kwalitatief goede toetsen de komende jaren meer en bewust in willen zetten op het sturen van het leren van onze leerlingen. Goede toetsing zal zo het realiseren van onze onderwijsdoelen versterken en daarmee meer een schooleigen karakter krijgen.

Wij richten ons in ons onderwijs niet alleen op de kwalificerende functie, maar ook de doeldomeinen socialisatie en persoonsvorming hebben een belangrijke plek in ons onderwijsprogramma. Dit willen wij ook in onze toetsing tot uitdrukking brengen.

Onze school werkt met summatieve toetsen en daarnaast met formatief evalueren. Een summatieve toets (toetsen van het leren/"ik kan het!") is een toets waarvan het resultaat meetelt in een beslissing over de leerling ten aanzien van bevordering of certificering. Deze toetsvorm wordt ook wel 'beslissend' genoemd.

Onze school heeft de ambitie te werken met de principes van formatief evalueren om het leren van leerlingen te versterken en hen actief te betrekken bij hun leerproces (door feed-up-feedback-feedforward). Een formatieve toets (toetsen om te leren/"wat kan ik al?") is een toets waarvan de uitkomst gebruikt wordt om de leerling feedback te geven op het leerproces, zonder dat hier direct een beslissing aan gekoppeld is ten aanzien van bevordering of certificering.

Kwalitatief goede toetsing laat zien dat onze leerlingen aan het vereiste eindniveau van de landelijke examenprogramma's voldoen en dat wij instaan voor de kwaliteit van de verstrekte diploma's.

Betrouwbare en valide toetsing leidt tot goede determinatie en beoordeling van onze leerlingen en daarmee tot een passende leerroute voor onze leerlingen met een hoge slagingskans.

Met kwalitatief goede toetsen wil onze school voor en samen met onze leerlingen:

- in beeld brengen wat zijn of haar niveau qua vakspecifieke kennis en vaardigheden is, maar ook welke ontwikkeling hij of zij heeft doorgemaakt bijvoorbeeld ten aanzien van 21st century skills (SLO);
- voldoende variatie in toetsvormen bieden (passend bij de te beoordelen leerdoelen) waarmee een leerling optimaal kan laten zien wat hij of zij kan of waar hij of zij staat;

- de toetsdruk beperken (wij toetsen vooral functioneel in relatie tot de leerdoelen, niet 'als stok achter de deur').

Met kwalitatief goede toetsen wil onze school laten zien dat leerlingen optimaal voorbereid zijn op het vervolgonderwijs/de arbeidsmarkt, door in de toetsing kennis en vaardigheden die relevant is voor de doorstroom, zoals mede bepaald met het vervolgonderwijs, expliciet te beoordelen.

Wat toetsen wij?

Naast toetsing van vakspecifieke kennis en vaardigheden, beoordelen wij bijvoorbeeld ook op zelfstandigheid, ondernemerschap, kritisch denken, communiceren, ICT-basisvaardigheden, mediawijsheid, verantwoordelijkheid nemen en samenwerking.

Wij kiezen toetsvormen waarmee wij deze aspecten kunnen beoordelen, bijvoorbeeld: projecten, presentaties, de mini-onderneming (eigen bedrijf), het profielwerkstuk en het debat jeugdgemeenteraad.

De ontwikkeling van loopbaancompetenties is zichtbaar binnen het loopbaandossier van de leerling. Dit dossier wordt begeleid door de decaan en de coach. In het PTA van loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) wordt bepaald welke 'bewijzen/mijlpalen' een leerling hiervoor verzamelt.

Hoe toetsen wij?

Middels een plan van toetsing (PvT) geven we een overzicht van alle toetsen op sectieniveau die meetellen in het overgangsdossier, niet in het examendossier. Middels een plan van toetsing en afsluiting (PTA) geven we een overzicht van alle toetsen op sectieniveau die meetellen in het examendossier. Het PvT en PTA zijn te vinden op de website van school.

Wij spreken op onze school de volgende richtinggevende kaders af:

- Elk PvT en PTA
 - wordt zo opgebouwd dat de kwaliteit ervan geborgd kan worden en risico's beheersbaar zijn, dus elk PvT en PTA is haalbaar;
 - brengt voor leerlingen helder in beeld wat er voor elk vak beoordeeld wordt, met welke toetsvormen, met welke lesstof de leerling zich kan voorbereiden en hoe het eindcijfer tot stand komt;
 - maakt expliciet welke delen van de toetsprogramma's worden beoordeeld met welke toetsen;
- Beoordeling: wij werken met een beperkt aantal cijfers per vak om het eindniveau van een leerling te bepalen, daarnaast streven wij naar formatieve evaluatie om leerlingen zicht te geven op hun ontwikkeling. (Mede)leerlingen krijgen hierbij zelf een actieve rol.
- Toetskwaliteit: alle summatieve toetsen (en afnames van de toetsen) zijn valide, betrouwbaar, uitvoerbaar en transparant.
- Toetsvormen: wij hanteren een variatie aan toetsvormen waarmee valide getoetst kan worden en de toetsvormen passen bij wat er beoordeeld wordt. Naast schriftelijke toetsen werken wij met praktische toetsvormen.
 - te weten (centrale) proefwerken (cp's), schriftelijke overhoringen (so's), schriftelijke en mondelinge schoolexamens (se's).

- Een cp heeft een toetsduur van doorgaans 50 minuten en heeft weging 1, 2, 3 of 4. In de bovenbouw kan tijdens de Cambium Toets- en Projectweken (CTW) de duur van het cp 100 minuten zijn.
- Een so gaat over een beperkte hoeveelheid stof, duurt doorgaans een beperkt deel van de les en heeft weging 1.
- Een se is onderdeel van het examendossier en staat in het PTA en examenreglement met specifieke kenmerken omschreven.
- Een praktische opdracht (po) kan zijn: het inleveren van een verslag of een creatief werkstuk, het doen van een practicum, een mondelinge presentatie, een motorische vaardigheid bij LO, etc. en heeft een door de sectie tevoren bepaalde weging met een maximum van 4.
- Een summatieve toets wordt alleen afgenomen als deze minimaal 7 dagen voor afname met de stofomschrijving in SOM is vermeld.
- Elk cijfer vertegenwoordigt één toets en is geen samengesteld cijfer van meerdere toetsen.
- Toetskwantiteit: het aantal toetsen is primair afgestemd op de te beoordelen leerdoelen, maar gaat ook uit van beheersbaarheid en het beperken van de toetsdruk bij leerlingen. Per schooljaar is het doel:
 - maximaal 8 keer, het streven is 6, een schriftelijke summatieve toets per vak en maximaal 4 keer een praktische summatieve toets per vak.
 - Minimaal 1 keer per periode een schriftelijke summatieve toets per vak.
 Formatieve toetsing valt buiten deze streefgetallen. Voor vakken die voornamelijk praktisch toetsen, gelden bovengenoemde regels over schriftelijke toetsing niet. Sectievoorzitters maken hierover specifieke afspraken met de conrector of teamleider en leggen dit vast in het vakwerkplan.
- Toetsdruk:
 - per lesweek hebben de leerlingen:
 - maximaal 4 summatieve toetsen, waarvan maximaal 3 cp's of po's.
 - het dagmaximum van summatieve toetsen in een lesweek is:
 - 2cp's/po's of 1 cp/po en 1 so, waarbij er maximaal 1 moderne vreemde taaltoets per dag mag worden afgenomen.
 - in een (C)TW (toetsweek) streven we naar een maximum van 2 toetsen op een dag.
- De gemaakte toetsen worden in een reguliere les met de leerlingen nabesproken.
- Uitzonderingen op het toetsbeleidsplan kunnen gemaakt worden door de teamleider of directie.

Leerlingen met recht op extra tijd

Voor leerlingen met recht op extra tijd maakt de sectie de keuze voor het verkorten van de toetsen of ze organiseert zelf een verlenging van de afname. Bij het verkorten van de toets waakt de sectie voor de validiteit van de toets en is de eindtijd van de toets voor iedereen gelijk. Ten aanzien van schoolexamens geldt dat er gewerkt wordt met extra tijd voor deze leerlingen.

In de CTW kan getracht worden het mogelijk te maken toetsen te faciliteren met extra tijd. Voor alle leerlingen met recht op extra tijd geldt dat er meer aanpassingen mogelijk zijn in de toetsafname. Zie hiervoor het protocol voor leerlingen met een beperking op de schoolwebsite.

Extra tijd

Alle leerlingen met recht op extra tijd krijgen 20% van de toetstijd extra tot maximaal 30 minuten per toets, tenzij hier geen ruimte voor is in de organisatie zoals bij een CTW zou kunnen voorkomen. Zij krijgen dan een verkorte toets volgens de regels zoals hierboven beschreven.

Dit geldt voor alle leerlingen ongeacht de reden van het verkrijgen van extra tijd (ook NT2 leerlingen).

Onregelmatigheden

Wanneer een onregelmatigheid (bijvoorbeeld fraude of het zich zonder geldige reden onttrekken aan een toets) bij een toets uit het PvT wordt geconstateerd kan de teamleider een maatregel treffen (bijvoorbeeld het cijfer 1). Indien een leerling het niet eens is met de maatregel kan de leerling bezwaar indienen bij de conrector.

Niet gemaakt werk kan door een docent niet beoordeeld worden met een 1. Leerlingen zijn verplicht om het opgegeven werk te maken. Docenten vullen bij niet gemaakt werk een asterisk (*) met een notitie (de reden) in Som in het betreffende kader.

Met betrekking tot examens geldt het examenreglement. Dit is te vinden op het beveiligde deel van de site van school.

Examenineringsproces

Onze betrokkenen in het examineringsproces zijn: de rector/bestuurder, de directie (rector en conrectoren), de examencommissie, commissie kwaliteitszorg, de conrectoren, de teamleiders, de examensecretaris, de vaksectie(voorzitters), de toetsexperts in de vaksectie, de docenten en de examenadministratie.

Wij hebben voor alle processtappen in het examineringsproces bepaald wie welke taak en verantwoordelijkheid hierbinnen heeft, volgens welke kwaliteitsstandaarden en met welke instrumenten er wordt gewerkt en welke deskundigheid dit van hen vraagt.

Onze afspraken op hoofdlijnen ten aanzien van de taken en rollen bij het schoolexamen zijn:

- Bestuur: bewaakt de kwaliteit van schoolexaminering en is eindverantwoordelijk;
- Examencommissie: bestaat uit de drie teamleiders van de bovenbouw (waarvan één de voorzitter is), twee toetsexperts en de examensecretaris. De examencommissie stelt de beleidskaders (toetsbeleidsplan, toetsprotocol en het examenreglement) voor en evalueert de uitvoering van de deelprocessen in het examineringsproces.
- Commissie kwaliteitszorg: stuurt de kwaliteitsborging omtrent toetsing en schoolexaminering aan;
- Directie: stelt de PTA's, en de beleidskaders vast;
- Teamleiders bovenbouw: faciliteert de vakgroepen (in tijd en deskundigheid) en stuurt aan op basis van het toetsbeleidsplan;
- Examensecretaris: de examenexpert op de school, voert de praktische regie, monitort en levert feedback aan teamleiders en vaksecties over de kwaliteit van de inhoud en het proces van schoolexamineren;
- Vaksectie/docent: stelt het PTA op en construeert de schoolexamens.
- Toetsexperts in de examencommissie: deze bieden een ondersteunende rol voor docenten in de kwaliteitsborging van de schoolexaminering.
- Toetsexperts in de vaksectie: zetten hun expertise in bij het ontwikkelen van toetsen en delen hun kennis binnen de vaksectie.

Toetsinstrumenten

De toetsprocessen en de gebruikte instrumenten hierbinnen zijn voor alle vakgroepen op onze school zoveel mogelijk gestandaardiseerd. Het is de verantwoordelijkheid van de vakgroepen om de inhoud van de toetsing en de opbouw van het toetsprogramma in te richten.

Onze instrumenten/standaarden zijn:

- examenreglement, inclusief herkansingsregeling;
- PVT- format/PTA-format en -kaders;
- checklists PTA;
- periodisering schoolexaminering;
- voortgangs- en examendossier;
- administratieve organisatie.

Deze richtinggevende kaders voor het toetsproces en -product zijn uitgewerkt in ons toetsprotocol, examenreglement, protocol voor leerlingen met een beperking, leerlingenstatuut en in dit toetsbeleidsplan. Daarbij heeft de examencommissie een adviserende rol, de directie stelt vast.

Hoe borgen wij onze kwaliteit?

De kaders voor de kwaliteitsborging van toetsing gericht op onze school zijn:

- De verantwoordelijkheid voor het bijhouden van de administratie ligt op het niveau van de vaksecties. Alle betrokkenen werken volgens onze jaarplanning (jaaragenda). De examensecretaris monitort en stuurt waar nodig bij m.b.t. examinering.
- Voor betrokken professionals bij de examinering zijn de vereiste competenties in beeld gebracht (bekwaamheidsdossier). Daar waar deskundigheid ontbreekt, wordt deskundigheidsbevordering gefaciliteerd. Binnen elke vakgroep is minimaal één docent tevens toetsexpert.
- Binnen het examineringsproces heeft onze school per deelproces uit de kwaliteitscyclus bepaald wat er van wie gevraagd wordt in elk van de fases van de PDCA-cyclus (voorbereiden-uitvoeren-controleren-aanpassen).
- Bij zowel de toetsconstructie als het opstellen van de beoordelingscriteria werken wij waar mogelijk met het 4-ogen-principe. De deelprocessen toetsconstructie en -vaststelling zijn bij ons gelegd bij meerdere betrokkenen.
- Het systeem van toetsing is op onze school gericht op leren en verbeteren. Het streven is om het gehele toetsingsproces en de schoolresultaten op onze school structureel en systematisch te evalueren, wat niet alleen input geeft voor verbeteringen en aanpassingen in de werkwijze van de toetsingsorganisatie binnen de school, maar ook input levert voor benodigde aanpassingen in ons onderwijs.
- Als uitgangspunt voor de schoolexamens geldt dat deze worden afgenomen in het examenjaar en bij uitzondering in het voorexamenjaar, mits afsluitend.
- Als uitgangspunt voor de laatste toets in het voorexamenjaar geldt dat deze een voorspellende waarde heeft m.b.t. tot het succesvol afsluiten van het examenjaar.

- Als uitgangspunt voor de communicatie geldt dat het examenreglement en PTA expliciet door de coach (coach-les) en docenten (vakles) met leerlingen worden besproken en door de coach met de ouders (kennismakingsavond).
- Het toetsbeleid wordt binnen twee jaar geëvalueerd en bijgesteld waar nodig.
- In het toetsprotocol worden kwaliteitseisen geformuleerd ten aanzien van de vervaardiging, afname en correctie van toetsen. Het toetsprotocol is te vinden als bijlage in dit toetsbeleidsplan.
- Daar waar resultaten achterblijven (boven de 25% onvoldoendes) intervenueert de docent in zijn onderwijs, zijn begeleiding en/of zijn toetsing. Hij deelt zijn analyse ten aanzien van de situatie met een vakcollega/-sectie.
Daar waar het percentage onvoldoendes boven de 35% komt, deelt de docent de analyse met de teamleider (en examensecretaris m.b.t. het PTA).
Het inzetten van een herkansing (in beperkte mate) is een mogelijk middel om leerachterstanden te repareren. Dit kan na toestemming van de teamleider.
- De secties werken toe naar de situatie waarin hun onderwijsprogramma in hoofdlijnen is vastgelegd in het vakwerkplan en is uitgewerkt in studiewijzers of studieplanners. In deze documenten vindt de borging plaats van het onderwijscurriculum en het is opgeschreven in leerdoelen, toetsing, leerstof en toetsvorm. In het vakwerkplan beschrijven de secties de doorlopende leerlijn van de opbouw van kennis en vaardigheden en doen uitspraken over de verhouding in denkniveaus, de taxonomie. Dit kan bijvoorbeeld RTTI of Bloom zijn. Tevens werkt de sectie toe naar het gebruik van een toetsmatrix, waarin vastgelegd is welke verhouding er geldt voor bijvoorbeeld: begrip, toepassing en inzicht in een toets, zodat de kwaliteit van toetsing transparant is en vervolgens ook past in de doorlopende toetslijn. Er is een transparant beoordelingsmodel/correctiemodel beschikbaar voor iedere toets.
- Bovengenoemde moet gezien worden als een systeem van kwaliteitsborging. De sectie is hier zelf verantwoordelijk voor en spiegelt haar werkwijze met de toetsexperts uit de examencommissie. Periodieke (twee maal per jaar) reflectie op resultaten en onderwijs in het algemeen vindt plaats door de sectie met terugkoppeling aan de conrector.
- Onze examencommissie heeft een leidende rol bij de evaluatie van het examenproces. Tijdens deze fase van de PDCA-cyclus verzamelt de examencommissie op basis van een evaluatieplan gegevens over de kwaliteit van de: examenprocessen, examenproducten, examenbetrokkenen en examenresultaten. De examencommissie ontwikkelt op basis van haar bevindingen een verbeterplan schoolexaminering.

Bijlage: Toetsprotocol

Het doel van dit toetsprotocol is dat het richtinggevende kaders biedt voor het toetsproces en -product. In dit toetsprotocol worden kwaliteitseisen geformuleerd ten aanzien van de vervaardiging, afname en correctie van toetsen.

Uitgangspunten toetsprotocol:

- Het protocol betreft alle summatieve schriftelijke toetsen met uitzondering van de schriftelijke overhoringen (so's).
- Voor alle summatieve toetsen gelden de in het leerlingenstatuut onder hoofdstuk 10 "onderwijstoetsing" vastgelegde regels, zie de schoolsite.

Kwaliteitseisen vervaardiging van toetsen:

- Bij de toetsconstructie van leerlingen werken wij waar mogelijk met het 4-ogen-principe. De deelprocessen toetsconstructie en -vaststelling zijn bij ons belegd bij meerdere betrokkenen. Nadat de toets is samengesteld, wordt deze voorgelegd aan één of meerdere collega's.
- De toets moeten passen bij de afdeling behorende niveau.
- De sectie werkt toe naar het gebruik van een toetsmatrix, waarin vastgelegd is welke verhouding er geldt voor bijvoorbeeld: begrip, toepassing en inzicht in een toets, zodat de kwaliteit van toetsing transparant is en vervolgens ook past in doorlopende toetslijn.
- Er is een transparant beoordelingsmodel/correctiemodel met normering beschikbaar.
- Het lettertype van de toets is Arial met puntgrootte 12. Dit is een adequate lettergrootte voor leerlingen met dyslexie.

Kwaliteitseisen afname van toetsen:

- Een summatieve toets wordt alleen afgenomen als deze minimaal 7 dagen voor afname met de stofomschrijving in SOM is vermeld.
- De toets moet goed maakbaar zijn binnen de vastgestelde tijd.
- Alle leerlingen binnen hetzelfde leerjaar en afdeling krijgen evenveel en inhoudelijk dezelfde summatieve toetsen per schooljaar. Meerdere versies van een toets zijn mogelijk mits gelijkwaardig.

Kwaliteitseisen correctie van toetsen:

- Uitgangspunt is dat de leerling het resultaat van het gemaakte werk binnen tien schooldagen (uitgaande van de leerling) ontvangt.
- De toets wordt altijd met de leerlingen nabesproken.
- De leerlingen en ouders/verzorgers hebben recht op inzage van het gemaakte werk.
- Afwijken van de normering kan alleen in onderling overleg met collega's.
- De toetsen worden met collega's besproken. Opmerkingen kunnen leiden tot inhoudelijke verbeteringen, verbeteringen in de vormgeving of aanpassing van de normering. Toetsexperts hebben hierin een adviserende rol. De afspraken hierover worden vastgelegd. Deze worden door de sectievoorzitter gecontroleerd.
- Toetsen die onder het schoolexamen vallen worden overeenkomstig het examenreglement op school bewaard.